

LY I LYGYB S INTEGRACIJOS STRATEGIJA (ang. *gender mainstreaming*) – ly i lygyb s gyvendinimo visais visuomen s lygiais strategija per jos steb senos organizavim , taikom priimant politinius sprendimus ir taip siekiant užtikrinti vienod moter ir vyr interes paisym ir subalansuot moter ir vyr atstovavim visuose lygmenyse, kuriuose turi b ti priimami sprendimai.

Terminas „mainstreaming“ kilo iš „mainstream“, iš pradži jis reišk 1) JAV (Amerikoje) liberalaus feminizmo princip apib dinim viešajame diskurse ir, atitinkamai, reikalavim imtis teisini bei sociali reform moter lygiateisiškumui su vyrais užtikrinti; 2. integracin prieig prie moter studij – moter studij traukim universitet mokom sias programas. Abiem tai gali ne tik sugriauti tradicin sistem (visuomen s arba mokom j dalyk), bet ir b ti kli tis pl trai (visuomen s ar moter studij).

Šiuolaikiniame politiniame kontekste s voka *mainstreaming* paprastai ver iama kaip „bendroji visuomen s organizavimo sistema“.

LLIS koncepcija atsirado variose tarptautiniuose dokumentuose po 3-osios JT Pasaulio moter konferencijos Nairobyje (1985) ir buvo patvirtinta 4-ojoje JT Pasaulio moter konferencijoje Pekine (1995). Pastaruoju metu LLIS, ypa po Europos Bendrijos Amsterdamo sutarties (1997), prad ta labai pl toti vairi Europos tarpvyriausybinii ir nacionalini organizacij veikloje; pavyzdžiui, Europos mokslini tyrim erdv je LLIS princip gyvendinimas sutapo su ES 5-osios Bendrosios programos (1999–2002) pradžia, o Europos Komisijos Mokslini tyrim direktoratas steig program „Moterys ir mokslas“ (1998) ir t. t.

ES LLIS politikos esm – išmintingai panaudoti žmogiškuosius išteklius remiant moter ir vyr lygyb , nes ES pripažino, kad svarbus žmogišk j ištekli potencialas yra racionalus moter kaip intelektin s darbo j gos panaudojimas.

Tam tikslui numatytos trys prieigos: 1) lygaus poži rio moterys ir vyrus užtikrinimas; 2) pozityv s veiksniai – specialios priemon s individo nepalankiai pad iai kompensuoti; 3) veiklos kryptys lygyb s link (*mainstreaming equality*) – ly i lygyb s integravimas sistemas, strukt ras, institucijas, programas, vairi politik ir praktik .

D l LLIS asmenys, atsakingi už politikos gyvendinim arba traukti jos realizavim , tur s organizuoti, tobulinti ir vertinti sprendim pri mimo proces atsižvelgdami ly i lygyb s problem . Traktuojant s vok *ly i lygyb* koncepcija kyla iš b tinyb s atsižvelgti egzistuojan ius sociokult rinius moters ir vyro skirtumus. Aprašant LLIS akcentuojamas tikslas, procesas ir aktyv s politikos subjektai. Kuriant LLIS numatoma, kad politik ir valdinink kompetencija, reikalinga diegti j veiklos srityje ly i lygyb s „d men“, bus neatsiejama j profesin s kvalifikacijos dalis. Laikoma, kad LLIS negali pakeisti jau veikian i mechanizm ir politini program vyr ir moter lygi galimybi užtikrinimo srityje, tai veikiau bus nauja fundamentali strategija ir tradicin s politikos papildymas toje srityje. Abi prieigos – ly i lygyb s ir LLIS – turi b ti taikomos lygiagre iai. LLIS skirta aktyvinti egalitariniams procesams visuomen je apskritai, tad kiekvienoje šalyje ji turi b ti kruop iai išsiaiškinama ir pritaikoma atsižvelgiant vietos s lygas.

Taigi skirtingai nuo moter gali pl tros (*empowerment*), prieigos iš „apa ios virš“, LLIS yra integracin prieiga „iš viršaus apa i“.

ES lygmenyje LLIS reikia vertinti kaip politin kompromis tarp feminis i reikalavim traukti moter lygyb s su vyrais klausim ES darbotvark ir ES poreikio sukurti žiniomis pagr st ekonomik , kad b t užtikrintas ES geb jimas konkuruoti su JAV ir spar iai besivystan iomis Azijos šalimis – Lisabonos strategija (2000).

LLIS politika technokratinio požiūriu moteris tam tikra prasme atkartoja tarybinį „moter klausimo“ sprendimo modelį ir padeda valstybinio feminizmo pagrindus, tad, atitinkamai, kuria biurokratinį –feministinį nomenklatūrą.

Lietuvos atveju LLIS galima laikyti lygių lygybės politikos, iš dalies pertrauktos aštuntojo dešimtmčio pabaigoje signalus neokonservatyviajai šeimos ideologijos politikai TSRS ir sustiprus tautinio atgimimo pradžioje, tautinumu bei pritaikymu laisvos rinkos ekonomikos sąlygomis.

Feministinės kritikos požiūriu per jimas arba grėžimas nuo vertikalios/specialios dmesio moter klausimams prie horizontalaus bendro moter ir vyr lygybės diskurso dar ne sitvirtinus moter ir vyr lygi galimybi neformaliai praktikai visuomenėje yra tam tikra latentinio neopatriarchalizmo suaktyvėjimo ženkl išraiška.

Taigi ES naujovė – LLIS – buvusioms tarybinio bloko valstybėms iš esmės yra tik „dėjà vu“(pranc. jau matyta).

Žr.: Lygių lygybė, moter galimybi plėtra, moter klausimas tarybiniais laikais, valstybinis feminizmas, biurokratinis –feministinis nomenklatūra, neopatriarchalizmas, moterys ir mokslas.

Literatūra:

Beveridge, F., S.Nott & K.Stephen, “Mainstreaming and the engendering of policy-making: a means to an end?”/*Journal of European Public Policy*, 2000, 7 (3): 385-405;

Kraatz S.& Zvinkliene A., “Zwischen Superpräsidentilismus und Staatfeminismus, Frauen in den Parlamenten Russlands und Litauens”/ *Osteuropa*, 53. Jg., Mai 2003: 647-661;

Reingardien J., “Europos lygių lygybės strategija: kintanios lygių politikos privalumai ir grėsmės”//*Sociologija. Mintis ir veiksmai*, 2004, 3:13-27;

Zvinkliene A., “Neo-Conservatism in Family Ideology of Lithuania: between West and the former USSR”/ Bridger S. (ed.), *Woman and Political Change: Perspectives from East-Central Europe*, Macmillan, 1999: 135-150.

A. Žvinklienė